

שו"ת - למה יש מעמדות?

שאלה?

ישיבתי עם הורים שנמצאים במעמד מסוים. הגיע עת שידוכים לבניהם, והציעו להם שידוך שמתאים לפי סגנונם. והם לא הבינו. "למה יש מעמדות? למה אנחנו לא יכולים לקבל את הטוב ביותר? למה יש הבדלים? הרי כולנו טובים!"

שאלה כואבת. שאלה שנוגעת בגאווה, בכבוד, בתחושה שמישהו קבע שאני 'פחות'. הבאתי להם את דברי המשלי יעקב בפרשת קורח - שמביא משל פשוט ומבריק שמשנה את כל ההסתכלות.

גבולות חלק הקב"ה המדרש מתאר:

אמר להם משה: גבולות חלק הקב"ה בעולמו. יכולים אתם לערב יום ולילה? "ויהי ערב ויהי בקר, ויבדל אלוהים בין האור ובין החושך" - בשביל תשמישו של עולם. כך - ויבדל אהרן להקדישו קודש קדשים.

משה אומר לקורח: ההבדלות הן חלק מהבריאה. כמו שאי אפשר לערב יום ולילה - כך אי אפשר לבטל את ההבדלים בין אנשים. לא כי אחד טוב ואחד רע - אלא "בשביל תשמישו של עולם" - העולם צריך את ההבדלים כדי לתפקד.

והמשלי יעקב מביא משל שממחיש את הנקודה:

משל לאחד בא אל חנות סוחר גדול לקנות אצלו סחורה. וזה בא אליו באישון לילה ואפלה.

וימחר הסוחר והדליק נרות בחנותו - לראות את מה יבחר לעצמו. והסוחר שאל אותו: "איזו סחורה בדעתך לקנות? מן הפשוטים או מן החשובים?"

השיב ואמר: "אין הבדל בין סחורה לסחורה, בין מין ומין - כי הכל אחד! ואיזה אשר אחפון אקח, ומחיר אחד לכל הסחורות."

כשמוע הסוחר את דברי הנבל הזה - הלך וכיבה את הנרות אשר בחנותו, והושיבו בחושך.

וזה מתפלל ואומר לו: "מה אתה עושה?" ויען הסוחר ויאמר:

"אם כדברך שאין חילוק והבדל בין טוב לרע, ומחיר אחד לכל הסחורה - אם כן הנה למה? רק כל הסחורה שתעלה בידך - קח לך!"

משל גאוני: הקונה בא ואומר "הכל אחד, אין הבדל". הסוחר מכבה את האור ואומר: "אם הכל אחד - למה צריך אור?" כי כל המטרה של האור היא לראות הבדלים! אם אין הבדלים - אין צורך באור. ואם אין אור - תיקח מה שתיקח בחושך.

הנמשל: כי הקב"ה יוצר אור השכל, מצורף אל אור היום - שידעו אנשים להכיר בין איש לאיש, ולהבחין בחכמה ושכל טוב יתרון אחד על חברו - להעריך כל אחד לפי מדרגתו.

וקורח בא ואמר "כי כל העדה כולם קדושים" - והכל במדרגה אחת, אין הבדל ביניהם, הקטן כגדול. אם כן - האור והשכל וההבחנה אך למותר!

וזהו שאמר להם משה: גבולות חלק הקב"ה בעולמו, ומתוך האור להשכיל לדעת בין איש לאיש.

ואתם - הלא יכולים אתם לערב יום ולילה ולכבות את אור היום? כי לדעתכם אין צורך אל הנרות אם כל הסחורות שוות!

ובעל כרחכם אתם רואים שאין זה ביכולת... כי יש צורך להבדיל ביניהם, כי יתרון לאור מן החושך - בשביל תשמישו של עולם.

הקב"ה ברא אור - כדי שנוכל לראות הבדלים. "להכיר בין איש לאיש, להעריך כל אחד לפי מדרגתו". מי שאומר "הכל אחד, אין מעמדות" - כמו מי שאומר "כבו את האור". הוא מבטל את היכולת להבחין.

התבוננות במשנת האירה

הרמוניה מושלמת

ניגון חדש.

המשמעות: הקב"ה כותב "ניגון חדש" בכל דור. ולכן הוא צריך כל נימא - כל יהודי - כי הניגון של האדם הזה עדיין לא נוגן. ומי שחסר - יש צליל שלא יישמע לעולם. ועכשיו הישגת משה מחבר את המשל לכלל ישראל:

"הודו לה' בכינור, בנבל עשור זמרו לו, שירו לו שיר חדש" (תהלים לג, ב-ג).

ותראו כי "הטיבו נגן בתרועה" - היינו בהרע כולם.

והכי נמי כן הוא - ממקלות רבבות ישראל אשר בהם יתפאר שמו יתברך בכל דור דור.

אם כי יש בתוכם אנשים פרטיים אשר הם לעצמם אינם כראיים לעמוד לשרת ולהלל.

אבל עם כל זה - חזו לאצטרופי עם יתר יחסי סגולה. על דרך "אגדו אלו עם אלו, ומזה אני מתעלה" (ויקרא רבה ל, יב).

משפט שצריך לקרוא שוב: "אנשים פרטיים שהם לעצמם אינם כראיים לעמוד לשרת ולהלל" - יש אנשים שבפני עצמם "לא כראיים". "אבל עם כל זה - חזו לאצטרופי" - ראויים להצטרף! כמו המיתר הגס שבפני עצמו לא יפה - אבל בצירוף הוא מושלם.

"ומזה אני מתעלה" - הקב"ה אומר: דווקא מהצירוף של כולם - אני מתעלה. לא מהצדיקים לבד. מכולם ביחד.

אמרתי לאותו אדם: אתה שאלת "מי צריך אותי במקלה הגדולה הזאת?" - הישגת משה עונה:

המקלה צריכה אותך. כי בלעדיך - חסר צליל. צליל שאף אחד אחר לא יכול להשמיע. ומי שכתב את הסימפוניה - הוא מרגיש בחסרון.

"שירו לו שיר חדש, הטיבו נגן בתרועה" - בהרע כולם. כל אחד עם הצליל שלו. גם הגס. גם העב. כי "בהצטרפות כולם - יתהו ניגונים מהודרים מאוד".

אתה לא מיתר. אתה חסר.

מיוחדים שרק אתה יכול לנגן. אף אחד אחר לא יכול לנגן אותם במקומך. אם אתה חסר - חסר צליל. אולי הקהל לא מרגיש - הקב"ה מרגיש. כי הוא כתב את הסימפוניה - והוא רוצה שתתהיה מושלמת.

אתה לא מיתר. אתה הכנר ה-15. ובלעדיך - הסימפוניה לא מושלמת. היסוד של דברים אלו מובאים בספר ישמח משה פרשת קרח, ואלו דברים: נוקר אל השכל מכלי זמר שיש בו נימין הרבה. וכל נימא ונימא יש לו קול אחר.

ומתוך כל - בהצטרפות כולם - יתהו קולות מקלות שונים וניגונים מהודרים מאוד.

ויכול להיות שיש ביניהם נימות שהנימא ההיא בפני עצמה - אין קולה יפה ונעים וערב ודק, רק גס ועב.

אף על פי כן - יפה מאוד אל הצירוף. כי כבר כתבתי אשר בהצטרף שני הפכים - יושלם העדי.

הישגת משה מביא משל שכל אחד מבין: נבל עם מיתרים רבים. כל מיתר לבד - צליל אחד. יש מיתרים שלבד הם "גסים ועבים" - לא יפים. אבל בצירוף? "ניגונים מהודרים מאוד". דווקא המיתר ה"גס" יוצר את העומק, את הבסיס, את מה שאי אפשר בלעדי.

"בהצטרף שני הפכים - יושלם העדי" - השלמות נוצרת דווקא מהשילוב של הפכים. לא מאחדות.

ניגון חדש: צריך לנסות כל נימה ומוסיף הבחנה מרתקת:

ידוע כי מי שמנגן על הנבל ניגון שהורגל בו לנגן - אינו צריך לנסות כל נימא בפני עצמה.

אך מי שרוצה לנגן ניגון חדש שלא הורגל בו עדיין - צריך לנסות כל נימא. ואז ידע לו מה ניגונים.

בניגון ישן - הנגן לא צריך לבדוק כל מיתר. הוא מכיר את הצליל. אבל בניגון חדש - צריך לבדוק כל מיתר בנפרד. כי רק מי שמכיר את הצליל הייחודי של כל מיתר - יכול ליצור

הוא היה אדם השייך לקהילה גדולה. אלפי איש. ואינו מרגיש שהוא נצרך כלל וכלל. לא הוא, ולא ילדיו ומשפחתו. ושאל אותי בכאב:

"מי צריך אותי במקלה הגדולה הזאת?"

סיפרתי לו את הסיפור על המנצח האיטלקי המפורסם טוסקניני - שניצח על תזמורות ענק של עשרות נגנים, וכתב בעצמו את התווים לכל נגן ונגן.

בקונצרט אחד שלא היה בניצוחו - עשרות נגנים, שידור חי, הקהל עומד על רגליו ומריע. וטוסקניני יושב בשורה הראשונה עם פנים חתומות.

העיתונאי זקס שאל אותו: "כולם התפעלו - ולמה אתה מחמיץ פנים?"

טוסקניני: "חסר היה ליווי של כינור. במקום 15 נגנים של כינור הגיעו רק 14. היה חסר עוד ליווי אחד - זה השפיעו!"

העיתונאי נדהם: "מי הרגיש בכלל שחסר כינור? אפילו המנצח לא ידע!"

ואכן נבדק והתברר: כנר אחד חלה ולא הופיע. 14 במקום 15.

שאל העיתונאי: "כיצד הרגשת בחסרון?"

טוסקניני חייך ואמר: "אני כתבתי את התווים לכל 15 נגי הכינור. לכל אחד כתבתי תווים קצת שונים, כדי שביחד יהיה ביצוע של סימפוניה מושלמת. במהלך הקונצרט חשתי שחסר איזה צליל, אי-אלו תווים - ומיד קישרתי שכולם שייכים לכנר אחד שהוא חסר".

ואז הוסיף: "לצידי זה לא משנה 14 או 15 נגנים. אבל אני - שכתבתי להם תווים, שביקשתי שהסימפוניה תהיה מושלמת - אני הרגשתי".

אמרתי לו: אתה הכנר ה-15. הקהל לא מרגיש. המנצח לא ידע. 14 או 15 - הם לא שמו לב. אבל מי שכתב את התווים - הוא ידע. הוא מרגיש. הוא מוכח לך.

הקב"ה רשם עבורך תווים. תווים

לב הבחור

משפיעים אישיים וקבוצתיים

להתאמת משפיעי פל' - 053-3120261

לב הילד

מרכזי קידום אישי בתתיים

פל' - 050-4150217

ייעוץ וליווי חינוכי ניהולי

למערכות חינוך, תתיים וישיבות

פל' - 053-3101081

י"ל ע"י 'מפעל האירה' בראשות המחנך הרב אלחנן רייזמן - לקבלת העלון, תגובות, הארות נא לשלוח מייל: m025667066@gmail.com

אתר: ahira.org

טלפון: 02-566-7066 דוא"ל: info@ahira.org

האירה
אור לכל אחד